

Odповідnost učitele MŠ za jednání a úrazy žáků

JUDr. Radovan Malachta
Základy práva pro MŠ
podzim 2022

Právní úprava

- velmi roztržštěná, řada právních předpisů podle typů odpovědnosti

Typy odpovědnosti

- trestněprávní odpovědnost
- civilněprávní odpovědnost
- správněprávní odpovědnost

- **subjektivní odpovědnost** – potřeba zavinění – odpovídá ten, kdo škodu zavinil svým protiprávním jednáním
- **objektivní odpovědnost** – není potřeba zavinění – odpovědnost za následek protiprávního jednání, nikoliv za samotné jednání

- Porušení povinnosti, vznik škody, příčinná souvislost

Dohled jako ústřední pojem

- **dohled** – kritérium, které je zvažováno při určování odpovědnosti
- otázka, kdo má dohled zajišťovat a kdo vykonávat
- vliv jak na soukromé, tak veřejné právo (resp. civilní, tak trestní odpovědnost)

? Co si představíte pod pojmem dohled, resp. náležitý dohled ?

Dohled – školský zákon

- zákon č. 561/2004 Sb., **školský zákon**
  - *Školy a školská zařízení zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví. (§ 29/2)*
    - stanovena mj. povinnost prevence – bude se zkoumat následně např. poučení žáků toto ustanovení dále odkazuje na vyhlášku ministerstva (následující slide)
  - *Pedagogický pracovník je povinen chránit bezpečí a zdraví dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních. (§ 22b písm. c)*
  - *Ředitel školy a školského zařízení odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení. (§ 161/4 písm. h)*
    - týká se zajištění dohledu

Dohled – vyhláška o předškolním vzdělávání

- vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání
  - *Právnícká osoba, která vykonává činnost mateřské školy, vykonává dohled nad dítětem od doby, kdy je učitel mateřské školy převezme od jeho zákonného zástupce nebo jím pověřené osoby, až do doby, kdy je učitel mateřské školy předá jeho zákonnému zástupci nebo jím pověřené osobě. Předat dítě pověřené osobě lze jen na základě písemného pověření vystaveného zákonným zástupcem dítěte.*
    - nepředáváme dítě někomu, kdo není zákonný zástupce
    - dohled vykonává MŠ jako právnícká osoba
    - dále ve vyhlášce (§ 5) stanoveny **počty učitelů MŠ ředitelem školy k zajištění bezpečnosti dětí** mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání (20 dětí, výjimečně zvýšení o 8, jiné počty pro děti s podpůrnými opatřeními či mladší 3 let)

Dohled – vyhláška (stanovení pracov. řádu)

- vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví **pracovní řád pro zaměstnance škol** a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí – zejména § 6
  - dohled jako práce související s přímou pedagogickou činností vyplývající z organizace vzdělávání a výchovy ve školách (§ 3)
  - dohled vykonáván v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku, přírodě a živ. prostředí
  - **ředitel určuje provádění dohledu nad žáky** (kritéria, ke kterým přihlíží – věk, rozumová vyspělost žáků, činnost, dopravní a jiná rizika)
  - **dohled pedagogického pracovníka i mimo školu** (kurzy, exkurze, akce pořádané MŠ, ...) – je-li místo shromáždění mimo školu, začíná dohled 15 minut před dobou shromáždění, končí v čase a místě předem určeném – 1 den před se oznamuje zák. zástupcům
  - **dohled – může vykonávat i jiný zaměstnanec školy, musí být řádně poučen, o poučení se vyhotovuje záznam**

Odpovědnost za jednání žáků

Odpovědnost
civilněprávní

- plyne z občanského zákoníku – soukromé (civilní) právo
- dítě jako škůdce
- škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání – otázka, kdo může a nemůže (věk, duševní porucha, způsobilost ovládnout své jednání a posoudit následky)
- kritérium 13 let
- škoda, kterou způsobí nezletilý mladší 13 let – nahrazuje ten, kdo zanedbal **náležitý dohled** (v MŠ – pedagogický pracovník)
- pokud **nebyl zanedbán náležitý dohled** – hradí škodu ten, kdo má a vůči dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost (majetkové kritérium spravedlnosti)

Vykopírovaná ustanovení: § 2920 a 2921 OZ

- Škodu způsobenou nezletilým mladším třinácti let nahradí ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. Nedošlo-li ke škodě v důsledku zanedbání náležitého dohledu, nahradí škodu nezletilý, způsobil-li ji činem povahy úmyslného trestného činu nebo je-li to spravedlivé se zřetelem k jeho majetkovým poměrům a majetkovým poměrům poškozeného. (§ 2920/3 OZ)
- Není-li nezletilý škůdce povinen k náhradě a ke škodě nedošlo v důsledku zanedbání náležitého dohledu, nahradí škodu ten, kdo má a vůči dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, je-li to spravedlivé se zřetelem k jeho majetkovým poměrům a majetkovým poměrům poškozeného. (§ 2921/2 OZ)

Obrácená situace – škoda vzniklá dětem

- odpovědnost právnické osoby vykonávající činnost dané školy – škoda vznikne dětem v MŠ při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním, též při výchově mimo vyučování ve školském zařízení
- objektivní odpovědnost
- § 391/2 zákona č. 262/2006 Sb., **zákoník práce**
- konkrétní příklady

Odpovědnost
civilněprávní

Trestněprávní odpovědnost

Odpovědnost
trestněprávní

- např. dítě se zraní – bude mu ublíženo na zdraví a dojde k naplnění skutkové podstaty nějakého trestného činu
- kritérium dohledu, které se bude zkoumat – zda byl, či nebyl vykonáván náležitý dohled tak, jak měl + otázka prevence
- **trestněprávní odpovědnost** – jsme odpovědni od 15 let (den poté)
- odpovědnost bude přičtena konkrétní osobě (ředitel školy či pedagogický pracovník školy) dle okolností
- vinu posuzuje a trest ukládá **soud**
- konkrétní trestné činy a tresty – zákon č. 40/2009 Sb., **trestní zákoník**

Příklad trestných činů

- příklady trestných činů spáchaných na dítěti mladší 15 let
  - vražda (15-20 let, výjimečný trest)
  - zabití (5-15 let)
  - usmrcení z nedbalosti (0-3 roky, zákaz činnosti), ale porušení důležité povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona (1-6 let)
  - těžké ublížení na zdraví (5-12 let)
  - ublížení na zdraví (1-5 let)
  - mučení a jiné nelidské a kruté zacházení (5-12 let)
  - pohlavní zneužití (1-8 let), je-li svěřeno do dozoru osoby (2-10 let)
  - opuštění dítěte, o které máme povinnost pečovat a které si samo nemůže opatřit pomoc, a vystaví tím dítě nebezpečí smrti nebo ublížení na zdraví (6 měs.-3 roky), mladší dítě jak 3 roky (1-5 let)
  - ...
  - prostituce ohrožující mravní vývoj dětí – v blízkosti školy či školského zařízení (0-2 roky)

Trestněprávní odpovědnost

- ne jakýkoliv úraz či zranění zakládá trestněprávní odpovědnost
- podstata trestního práva je, že se aplikuje jako poslední „lék“ – pokud jde situace vyřešit jiným právním odvětvím, použije se nejprve toto právní odvětví
- je cesta, jak nebyť trestně odpovědný, i když „se něco stane“? Ano, prokázání, že náležitý dohled nebyl zanedbán!

Bezpečnost a ochrana zdraví

- škola má povinnost zajistit bezpečnost a ochranu zdraví dětí při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech (§ 29/2 ŠkZ)
- škola poskytuje nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví (§ 29/2 ŠkZ) – otázka prevence
- měl by upravovat tuto oblast **školní řád**, který vydává ředitel MŠ (§ 30 ŠkZ)

Úrazy z pohledu práva

- základní nastavení – školský zákon (zejm. § 30 ŠkZ)
  - škola – povinna vést **evidenci úrazů dětí** – při činnostech uvedených zde výše, vyhotovit a zaslat záznam o úrazu příslušným orgánům a institucím – podrobnosti ve vyhlášce (§ 30 ŠkZ)
- podrobnosti – vyhláška 64/2005 Sb., **o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů**
  - všechny úrazy v souvislosti s činnostmi vymezenými v § 29/2 ŠkZ (viz slide dříve)
  - **do 24 hodin**, co se škola (školské zařízení) o úrazu dozví
  - **co se vyplňuje** - pořadové číslo, jméno/příjmení/datum narození zraněného, popis úrazu a popis události, datum a místo události, informace o ošetření úrazu, podpis, další údaje, pokud jsou potřeba

Úrazy z pohledu práva – pokračování

- škola hlásí bez zbytečného odkladu (tj. ihned)
  - zákonnému zástupci žáka
  - pojišťovně, je-li škola pojištěna pro případ za škodu vzniklou na životě a zdraví žáků
  - u některých úrazů inspektorátu práce
  - Policii ČR - pokud je podezření na spáchání trestného činu či přestupku či jedná se o smrtelný úraz
  - záznamy o úrazu – za kalendářní měsíc – zdravotní pojišťovně žáka a ČŠI
  - smrtelné úrazy – do 5 dnů – kromě zdravotní pojišťovny, ČŠI, Policii ČR také zřizovateli
- záznam o úrazu
  - něco jiného než kniha úrazů
  - 2 po sobě jdoucí dny je dítě/žák nepřítomen v důsledku úrazu či se jedná o smrtelný úraz (nemusí „umřít“ hned, ale do 1 roku na následky úrazu)
  - https://www.zakonyprolidi.cz/disk/cs/file/2005/2005c017z0064_2010c020z0057u001.pdf

VZOR

Správněprávní odpovědnost

Odpovědnost
správněprávní

- tam, kde (typicky) ředitel MŠ poruší povinnosti plynoucí ze **správního práva** (př. neodůvodní nepřijetí žáka do předškolního vzdělávání, celá řada příkladů ze školského zákona, zákona o ochraně veřejného zdraví, související vyhlášky, ...)
- řadí se sem i **přestupky**
- případně finance – veřejnosprávní kontrola nakládání s finančními prostředky (ze státního rozpočtu) – finančněprávní odpovědnost

**MUNI
PED**

DĚKUJI ZA POZORNOST